

Araştırma Makalesi (AR)
Original Research (AR)

Aladağlar Milli Parkı Doğal Kaya Tırmanma Duvarları: Cimbar Boğazı
(Çamardı/Niğde, Güney Türkiye)

Natural Rock Climbing Walls of Aladağlar National Park: Cimbar
Passage (Çamardı/Niğde, Southern Turkey)

Sadettin KORKMAZ
korkmaz@ktu.edu.tr
0000-0002-8495-5028

Makale Geçmişi:

Başvuru tarihi:
31 Mayıs 2023
Düzeltilme tarihi:
9 Haziran 2023
Kabul tarihi:
13 Haziran 2023

Anahtar Kelimeler:

Aladağlar,
Milli park,
Kaya tırmanışı,
Tırmanma duvarı
Kkarstik yapılar

Article history:

Received:
31 May 2023
Adjustment:
9 June 2023
Accepted:
13 June 2023

Keywords:

Aladağ mountain,
National park,
Rock climbing,
Climbing wall,
Karst structures

Öz

Dağcılık sporunun en önemli alanlarından biri de doğal kaya tırmanışlarıdır. Kaya tırmanışlarında teknik donanım ve eğitimin yanı sıra, tırmanış yapılacak kaya ortamı da çok önemlidir. Çünkü tırmanış güvenliği açısından kayaların litolojik özellikleri, katmanlanma durumu, çatlak ve kırık sistemlerinin varlığı büyük önem taşır. Özellikle kaya tırmanma eğitimi için seçilen ortamlardaki kayalar sağlam, sert ve dayanıklı olmalıdır. Bu tür eğitimlerin verildiği ortamlardaki gevşek ve kırılabilir kayalar hem tırmanma ekipmanının zarar görmesine ve hem de kaya düşmesine neden olabileceği için her zaman risklidir. Aladağlar Cimbar Boğazı kaya tırmanma duvarlarının litolojik ve yapısal özellikleri, duvarların eğimi ve yüksekliği dikkate alındığında eğitim için güvenli bir doğal kaya duvarı özelliği taşıdığı görülmektedir.

Abstract

One of the most important areas of mountaineering is natural rock climbing. In addition to technical equipment and training in rock climbing, the rock environment to be climbed is also very important. Because in terms of climbing safety, the lithological features of the rocks, the layering status, the existence of cracks and fracture systems are of great importance. Rocks in environments chosen especially for rock climbing training should be solid, hard and durable. Loose and brittle rocks in environments where such training is given are always risky as they can cause both damage to climbing equipment and rockfall. Considering the lithological and structural features of the Aladağlar Cimbar Passage rock climbing walls, the slope and height of the walls, it is seen that it has the characteristics of a safe natural rock wall for education.

Giriş

Niğde ve Kayseri sınırları arasında yer alan ve yaklaşık KD-GB yönünde uzanan Aladağlar Milli Parkı her türlü doğa sporları ve dağcılık için son derece güzel tırmanma rotaları, yürüyüş yolları, gölleri ve eğitim alanları olan bir bölgedir. Ülkemizin en yüksek ilk 8 dağı arasında yer alan Kızılkaya (3767 m) ve Demirkazık (3756 m) dağları da bu bölgededir. Özellikle Demirkazık zirvesi dağcıların tercih ettiği en önemli tırmanma rotalarından biridir. Aladağlarda yüksekliği 3500 metrenin üzerinde olan isimli veya isimsiz bir çok dağ ve tepe vardır. Adı olan en önemli yükseltiler şunlardır: Emler Tepe (3723 m), Küçükemler Tepe (3723 m), Vayvay Tepe (3565 m), Kuruboğaz Tepe (3623 m), Küçük Demirkazık (3612 m), Boruklu Tepe (3548 m) ve Aşı Tepe (3525 m).

Bu çalışmanın amacı, ulusal ve uluslararası düzeyde Aladağların ve Milli Parkın doğal özelliklerini tanıtmak, bölgedeki doğal kaya tırmanma duvarlarının güvenilirlik özelliklerini ortaya koymak ve bölgenin hem doğa turizmi ve hem de dağcılık sporları açısından önemini vurgulamaktır. Aladağlar kendine özgü doğal yapısı, 3 bin metrenin üzerinde onlarca tepesi, derin vadileri, karstik gölleri ile dağcıların ve doğa severlerin her zaman ilgi odağı olmaya devam edecek bir bölgedir. Ecemiş vadisinin doğu yönünde uzanan Aladağlar, 3 bin metrenin üzerindeki yükseltilerle her mevsim doyumsuz manzaralar sunar. Bu nedenle Aladağlar sadece dağcıların değil, tüm gezginlerin görmesi gereken ülkemizin güzel coğrafya parçalarından biridir (Şekil 1).

Şekil-1 Aladağlar, Demirkazık Tepesi ve Cimbar Boğazı kaya tırmanma eğitimi

Kaya tırmanma eğitimlerinin verildiği Cimbar Boğazı, Niğde ilinin Çamardı ilçesinin yaklaşık 14 km kuzey-kuzeydoğusunda Demirkazık köyü Karamuk mahallesinin 750 m doğusunda yer alır (Koordinatlar; x=4192750, y=685100 z=1620 m). Bu boğazın girişine Milli Parklar tarafından dikilen tabelada "Aladağlar Milli Parkı Cimbar Boğazı" olarak yazılmıştır. Halbuki Cimbar Boğazı tabelanın yazıldığı yere yaklaşık 4-5 km doğuda bulunan ve topografik haritalarda Cimbarboğazı Dere olarak adlandırılan yerdir. Şu an

tabelanın bulunduğu yer 1/25.000 ölçekli topografik haritalarda Karamukboğazı Dere olarak yazılmıştır.

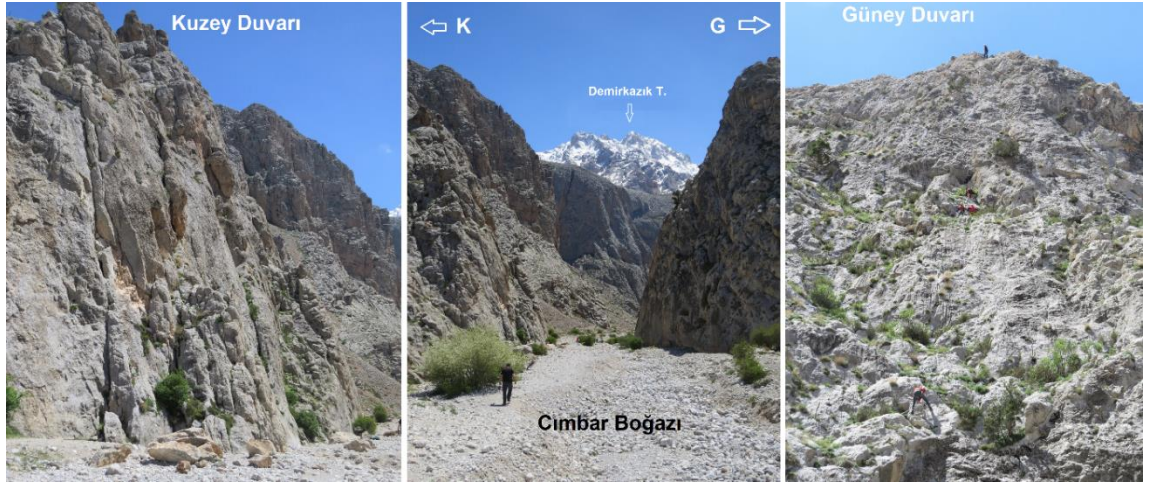
Bu vadi Karamukboğazı Dere boyunca yaklaşık doğu batı yönünde uzanmakta olup, vadinin duvarları kalın ve masif kireçtaşlarından oluşmuştur (Şekil-2). Tırmanma alanında vadi duvarlarının yüksekliği 40-100 m arasında değişmekte, genişliği ise tabanda 20 metre, yüksekte ise 100-200 m arasındadır. Cimbar Boğazı vadisi, Karamukboğazı Dere boyunca KB-GD yönünde yaklaşık 1 km. kadar devam ettikten sonra ikiye ayrılır. Vadinin güney kolu doğu yönünde devam ederek 2500 metrede son bulur. Vadinin kuzey kolu KD yönünde yaklaşık 4 km devam ederek 2600 metre yükseltide Cimbarboğazı Deresine ulaşır. Vadinin kuzey kenarında Kızıltaş Tepe (2090 m.), güneyinde ise Arpaçukuru (2250 m.) yer alır. Vadinin tabanında yer alan Karamukboğazı Dere kuru olup, mevsimsel yağmurlar veya buzulların erimesine bağlı olarak su akışı olur. Bu tip karstik alanlarda dik yamaçlı, dar ve derin vadiler oluşur ve içlerinde pek su bulunmaz. Vadinin tabanında kireçtaşlarından türemiş blok, çakıl ve kum boyutunda gevşek alüvyal malzemeler birikmiştir.

Şekil-2 Cimbar Boğazı kaya tırmanma alanı ve çevresinin konumu

Doğal kaya tırmanma duvarları vadinin batı girişinde ana yoldan 100 m. içeride bulunur. Burada vadinin taban genişliği 20-30 m. kadar olup, vadinin hem kuzey kenarı ve hem de güney kenarı kaya tırmanışı için ideal özellikler taşır. Vadinin güney kenarı yaklaşık 50-70 derece dik ve 100 metrelik yüksek bir duvar oluşturur. Buna karşılık vadinin kuzey kenarı daha düşük eğimli ve 30-40 metrelik duvar yüksekliğine sahiptir (Şekil-3).

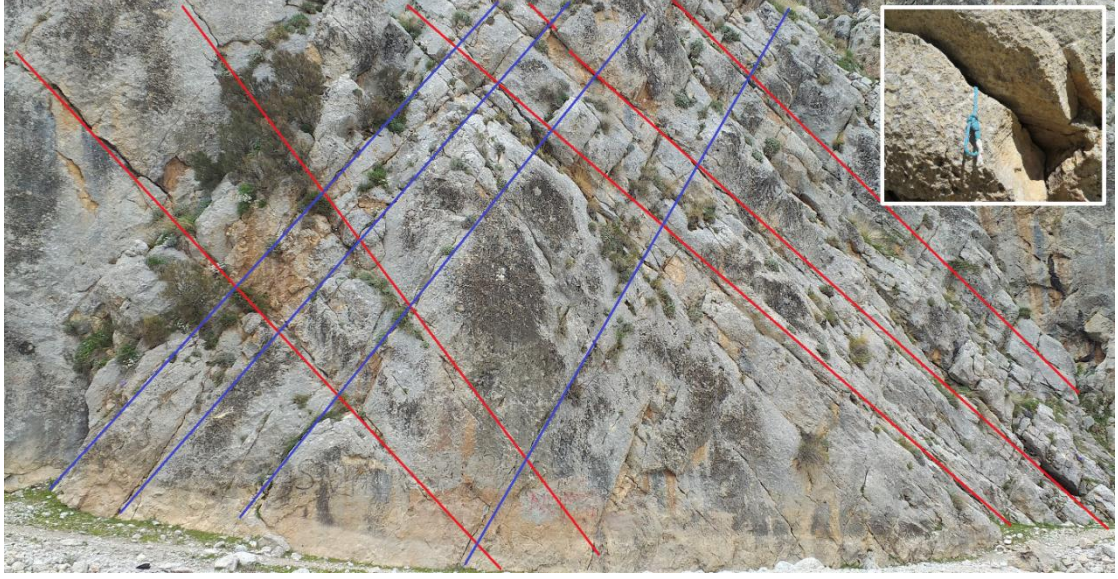

Şekil-3 Cımbar Boğazı kuzey ve güney doğal kaya tırmanma duvarları

Jeolojik ve Jeomorfolojik Özellikler

Orta Toroslarda Aladağların batı kenarı yaklaşık KD-GB yönünde uzanan doğrultu atımlı Ecemiş Fay hattı ile sınırlanmıştır. Fay hattının doğusunda yer alan Aladağlar Jura-Kretase yaşlı kalın katmanlı, masif ve breşik kireçtaşları ile ofiyolitik kayalardan oluşurken, fay hattının batısı ise Tersiyer yaşlı istiflerin ardalanmasından oluşmuştur (Tekeli, 1980; Şenel, 2002; Yetiş, 1987). Tektonik hareketlere bağlı olarak Aladağlar yükselirken, fay hattının batısında kalan Ecemiş havzası çökmüştür. Kireçtaşlarının oluşturduğu sert topoğrafyada aşınma ancak kırık hatları boyunca gelişmiş ve bunun sonucu olarak akarsular ve buzullar derin vadiler kazmıştır. Ancak günümüzde bu vadiler, kuru vadi olarak gözlenmektedir.

Aladağları oluşturan kireçtaşı istifi jeolojik devirler boyunca tektonik hareketlerden etkilenerek yükselmiş, kırılmış, kıvrımlanmış ve kireçtaşı katmanları Cımbar Boğazı yöresinde 50-70 derece arasında dikeye yakın konumda batıya doğru eğim kazanmışlardır. Tektonik hareketlere bağlı olarak kireçtaşı istifinde çeşitli çatlak sistemleri gelişmiştir (Şekil-4). Dikeye yakın konumdaki katman sınırları ve buna eşlik eden çatlak sistemleri kaya tırmanışlarında hem dağcılar için ve hem de kullanılan emniyet ekipmanlarını takmak ve sabitlemek için ideal tutunma yerleri oluşturur. Ancak bu tür doğal kaya tırmanma ortamlarında gerek tırmanıcılar ve gerekse doğal koşullar nedeniyle her zaman kaya düşme riski bulunmakta olup, bu durum göz ardı edilmemelidir.

Şekil-4 Masif kireçtaşlarında gözlenen katman sınırları (kırmızı çizgiler) ve çatlak sistemleri (mavi çizgiler)

Aladağları oluşturan masif ve kalın katmanlı kireçtaşlarının aşınıp ayrışmasında yağmur suları, yüzey suları ile buzullar önemli bir yer tutar. Özellikle yağmur sularının kireçtaşlarını kimyasal olarak ayrıştırmada çok önemli bir yeri vardır. Kalsit mineralinden oluşan kireçtaşları çok zayıf asidik yağmurlar karşısında aşağıdaki reaksiyon (1) gereğince ayrışırlar (Lutgens vd, 2013).

Kireçtaşlarının ayrışması sonucu birkaç milimetreden, yüzlerce metreye kadar çeşitli oyuk, delik, çukur, kazan ve kanal gibi karstik aşınma şekilleri oluşur (Akkuş, 2007; Huggert vd, 2007). Bu aşınma şekillerinden dağcılar açısından en önemlisi lapyada adı verilen birkaç milimetre ile 1 metreye kadar olan mikro karstik şekillerdir. Kanal ve oyuk şeklinde olan lapyaların kenarları sivri sırtçıklardan oluşurken, normal yüzeylerde de aşınmadan dolayı pürüzlü yapılar oluşur (Şekil-5). Bu tırtıklı ve pürüzlü yapı kaya duvarlara tutunma ve tırmanmada dağcılara önemli kolaylıklar sağlar.

Şekil-5 Kireçtaşlarında gözlenen mikro karstik lapy yapıları: a) oyuklu ve tırtıklı yapılar, b) kanal yapıları

Sonuçlar

Aladağlar Milli Parkı Cımarboğazı doğal kaya tırmanma duvarları karayoluna 100 m., en yakın yerleşim yerine 500 m. ve Mümtaz Çankaya Dağ Evine 750 m uzaklıkta olup, hem ulaşım ve hem de doğabilecek riskler için en kısa sürede müdahale etme kolaylığı vardır.

Vadinin girişinde yer alan her iki duvar kaya tırmanış eğitimi için çok uygun ve güvenli olup, kuzey duvarı başlangıç aşaması eğitim ve tırmanışlar, güney duvarı ise çok daha yüksek olup, çok ip boylu tırmanışlar için uygundur.

Kireçtaşlarındaki çatlak sistemleri, katman sınırları ve katman yüzeyindeki aşınma yapıları dağcılar için eğitim ve tırmanma kolaylığı sağlar.

Cımarboğazı kaya tırmanma duvarlarının gerek coğrafi konumu ve gerekse kayaların özellikleri nedeniyle, eğitim ve tırmanma faaliyetleri için uygun olduğu söylenebilir.

Katkı Belirtme

Bu çalışmanın gerçekleşmesini teşvik eden başta TDF Başkanı Prof.Dr. Ersan Başar ile Yönetim Kurulu Üyesi Doç.Dr. Sercan Erol'a ve TDF Mümtaz Çankaya Dağ Evi yönetimine yaptıkları katkı ve destekler için teşekkür ederim.

Kaynaklar

- Akkuş, A. (2007). Jeomorfolojiye Giriş, *Eğitim Yayınevi*, 194 s.
Huggett, R.J. (2007). *Fundamentals of Geomorphology*, Routledge, Taylor&Francis, 458 s., Londra
Lutgens, F.K, Tarbuck, E.J., Tasa,D. (2013). Genel Jeoloji :Temel Kavramlar (Çeviri Ed. C. Helvacı), *Nobel Yayınevi No: 531*, 547 s.

- Şenel, M. (Ed.),(2002). 1/500.000 Ölçekli Türkiye Jeoloji Haritası, Adana Paftası, *MTA Yayını*, Ankara.
- Tekeli, O. (1981). Toroslarda, Aladağların Yapısal Evrimi, *TJK Bülteni*, C. 23, s.11-14.
- Yetiş, C. (1987). Çamardı (Niğde) alanındaki Oligosen-Miyosen yaşlı akarsu göl çöceklerinin fasiyes ve ortamsal nitelikleri, *Türkiye Jeoloji Bülteni*, C.30, s.1-8.